

ספר מדורו של שבת

חלק שני

במעשהו בראשון . כד מעשהו בשני :

שחיבר כבוד הרב הנאון הגדול המפורסם בתורה ובקדושה ובטהרה אורי
ישראל וקדושו איש אלהים קדוש בוצינא דנהורא המנוח מוהר"ר חיים זצוקלליה
שהיה אב"ד דק"ק מאהלו"ב ובקהלות החשובות דמדינות וואלהיי באמ"ש
אקטשנ"ב ומשערנוויץ וגליל באקווינא ולבסוף ימיו נסע לאר"י הקדושה :

על סוף קדושת היום ומעלתו . אשר בהכרי קודש יסודותו . ידו הכל ספרו . ויזכרו נעשותו .
כאשר זיכני השם לסדר אותו . והנני אקרי גלגל ישועות . הדות ישועות יעקב מלוא בן נתיבותו .
המתענייט מלוד ונועם פלאי גדולתו . הן חסד כניד מעלמותו . מספר ומנין השעות רמזו רז"ל
ששקולה לכל מלכות המורה . זיכרו לקחו לעמו הנכחד הקדים . חכמה ומבונה נמלו הידידים .
בנוח מרה איתו הודיע לכתובים . וכו בחזרו ועודם במלכים . אורו מעמו שלומי אמני נבחרים
וכזה קדמו עשייתה שישועות נעממה וכתורה כומרים . ולא מצט שנת עינות רוממתו . נעמות
אסיקמו וערך ציוסמו . ועולם גדולמו לכל ימיו להעלותו . בלי איבוד מדושתו . יקנו ויחכו ועל
יכו נגאלין אמן :

תוכן כוונתי . עצמי מספר : יבא עד תכונתי . השם לבו בחלק הראשון מזה השער :

הקדמה

הסדרת הרב **דניאל המחבר**. לכבוד שבת המלכה עוז הראוי. אפס קצרו כנועם שבועות להעריך ולספר. ליראי ה' ולהושבי מעלותיה לסדר. עמיה שריה נהורא על כן חילים יגבר. ניפת צוה טעמיה היו והוזהר. לפני עם ישראל לפרש ולבאר:

צמר המהביר הנה חמרו רז"ל (מחוב פ"ג משנה י"ד) חניצין ישראל שניסן להם כני חמדה מינה יתרה מודעת להם וכו'. ופי' הכמנ"ס ז"ל שם. מינה יתרה הכלה הקב"ה להם שהודיעם וחמר להם ראו שנתתי להם כני חמדה ע"פ. הכי שדרך בורא כל העולמים ב"ה וב"ש הנכבד והטרה. להודיע ולגלות אנוי עמו בני ישראל נוטע חין דבר החמדה שנותן להם. אשר על כן מלאנו ראינו במקראי קודש כהחובים בחורה (שמות ל"א) הנכפלי שם ענין שמירת השבת קודש שברכש מלאכה ביום השבת מות יומה. ושנו אלא כשביל דבר שנהחשם בכל אחד ואחד מעלה כפ"ע ממעלת השבת קודש אשר צבנוהו וקראת ממנה טובה שנתן להם הקב"ה כחממר רז"ל (בינה י"ו ע"ה) ממנה טובה יש לי בנית גנוי שבת שמה וכו'. ואטן ואומר, הנה,

יצר האורה ונתן החורה. הזכירו על יד משה נביאו נאמן ביום. ואמר לו ואתה תדבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרככם לדעת כי אני ה' מקדשם. ובמדתם את השבת כי קודש הוא לכם מהלילה מות יומה כי כל העושה גם מלאכה ונכרהה הנפש היא מקרב עמיה. שש ימים ויעה מלאכה ויום השביעי שבת שבתון קודש לה' כל העושה מלאכה ביום השבת מות יומה. ושמרו בני ישראל לעשות את השבת וגו' ורגו כמו רבו הדקדוקים בפסוקים האלה כמו שדקדקו בהם מפרשי החורה ג"כ. ה' יתור הלשון של דבר ולאמר. ב' לשון שבתותי כחממר בלשון רבים. ג' ענין כי אות היא ביני וביניכם הנכפל בפסוקים. ד' שינוי לשון לדעת כי אני ה' מקדשכם שלפי דרך לשון הקרא היה לכתוב וידעתם כי אני ה' כו' ע"ד הנאמר וידעתם כי אני ה' אלהיכם המוסיף אהבה וגו' וכאלה רעות. כי הלשון לדעת משמע שלא יתן המורה כ"א לדעת ובאמת עיקר המורה היא כדי לקיים מצות הנורה ב"ה וב"ש וממילא נחמקן לנו לידע ממנו אשר קדשנו בזהותו. גם הלשון לדעת כי אני ה' מקדשכם ממשע היות שהקדושה כבר ידוע רק זאת מלה השם שהוא היות המקדש ובאמת ידיעת הקדושה הוא רק המורה. ה' כפל אזהרה שמירת שבת בפסוק השני ושמרתם את השבת הלא גם בפסוק הראשון הוסיף בשמירת שבת. ו' סיבה לכך הוא מיוחד כי לא בא הכתוב לדבר אלא במעלת השבת כי קודש הוא ומה שייכת סיבת לכך. ז' כפל אומרו מהלילה מות יומה כי כל העושה מלאכה ונכרהה. ועוד הנכפל בפסוק השלישי כל העושה מלאכה ביום השבת מות יומה ומה זה בא ללמדנו. גם בפסוק הרביעי הנכפל זה רז בני ישראל את השבת ולכאורה אין לדרך בחזרת אזהרתו. וגם הלשון ושמרו משמע על לשעבר והלשון לעשות את השבת לדורות משמע להבא ואינו מובן. ח' מה שאמר כי שבת ימים עשה ה' את הכהנים ואת הלוי חינו נתינת טעם לכל על אות היא ביני וביני בני ישראל כי אדרבה מטעם הזה האות לבריאת שמים וארץ היה לכל העולם כולם ואלה דקדוקים רבים. אשר על פימה נראה שהמקראות הללו אומרים דבריו. ולבא אל ביאור כל הענין הפסוקים האלו נאמר שהמקראות האלה סדורים והולכים על מילות כבוד השבת ובכל פסוק הוא מעלה כפ"ע. כי הנה לפי חממר רז"ל (בינה י"ו ע"ה) על פסוק לדעת כי אני ה' מקדשכם שאמר הקב"ה למשה ממנה טובה יש לי בנית גנוי ושבת שמה ומצאנו אתה ליחנה לישראלך להודיעם. ומסיק הגמרא שמהן שברה לא עבירה לאגלווי. ולכאורה לפי חממר ר"י יוחנן הנזכר שם שחסיק הגמרא ששבת ובכרה יתן פרהסיא רק נשמה יתירה בלבה כלל להודיע כי את לישראל. קשה במה שאמר ממנה טובה וכו' ובמה שמה ה' והודיעם כיון שניתנה בלשון אלה לך להודיעם. ולריך לרשון לפי המסקנא זו שאמר הקב"ה למשה לך והודיעם קאי על מעלת הכהמה יתירה להודיע להם. מה שיתן פרהסיא לא היה לריך להודיע כחממר שם מילתא דעבי ל לאגלווי אין לריך להודיע. וע"כ הפסוק לדעת כי אני ה' מקדשכם קאי על הנשמה יתירה. ועל פי הדברים האלה דקדק היטב הקרא ובחב לדעת וגו' וידעתם כי זו היא ציווי בהרף ליווי. כי הנה ענין של הנשמה יתירה הזכונה למאות שבת הוא על זה המכוון. כי ידוע שכל מצות התורה לא ניתנה אלא לזכות אדם או להחריב רעה הקודש בריך לזכות את ישראל. ששעית המורה ופירוש לזכות. הוא להיות שפחה וקדושה שבה זך ונהיר. ע"כ הגביר להם חממה ומלות. ששעית המורה יקנה כל אדם לפי מדברתו בהלק נר"ן שבו מעלה יתירה בנפש אור. אמנם באר המורה שאינם נמשלים כ"א לזר כחממר הכתוב כי נר מצוה ע"כ לא גדלה כוחם כ"כ להחריב בנפש אדם אור חזק וגדול להיות נדחה ממנו בחינת הכע שבו להיות ניכר בנפשו קדושת ה' ואור המורה כי רז"ל (בסוטה כ"א ע"ה) המכילו הלה המורה רק להגלל מן הקולות והכרקות אבל עדיין מהיירא מלכשים ומהיות רעות. לכן ברוב המקום עם חין אור המורה עושה בהם רושם בהוספה אור עבור כח הילך הרע ובה דלילה החזקים התקועים בלבוהם ברוב האות הראויה מהשבת חזק וחס ושלו כהרבי עבירות רהמנא לניגן ושאר הרהורי ביטין. שמשלו לנשמה ולחיות רעות בלב האדם כחממר רז"ל (כס) עבירה הכבה מצוה ואור היעט אשר נחשורר מהמה עשיית המורה הנכפל ברוב הפסוקים שנקראו. ויף גם כשם הביטוי רובא דרובא נכשעים בזה. אם לא יראו הכס והושבי שמו נשקיים בהם אשרי חס ירא את ה' כהנהו חן ממוד כלומר על שים יראים את ה' וקיים מכל סיג ופנסה וטעמו לבנה עתהוה והראוי כלב ע"כ במלתו הפז מאור כבד מבהם והפלא בהשבת המורה שלבון הפז הוא לבון פהכס

הקדמה

אהבה. כמו שכתב הר"ם על פסוק כי הפך צבת יעקב ואין לשון אהבה שייך כ"ח בהשגת הדבר בלב. ע"י ליראי ה' ולחשבי שמו המעוררין מכל בחינות התאווה הרעות הנה מכירים ונגלה להם טוב האור שנאחד להם צבת מלוא ומלואה ואלויהם עושה המלוא רופא גדול בלבנם להחיר בלבנם אור הקדושה ולא כן בשאריו ב"א כאמור. משא"כ במעלת השבת שאח"ל (מ"ד שמות ס' כ"ה) העריכו בשיקולה כנגד כל המורה כולה ע"כ היא בחורה אור שאמרו רז"ל (סוטה ב"ב) על פסוק ותורה אור כיון שמשא"כ היום יגזלו מכולם היינו אף מלמסטים והיות רעות. והפעם שהלכתיים והחיות רעות המה בורחים למעונתם צבת שהחיר היום כמאמר הקרא (תהלים ק"ד) חזר השמש יאספון וגו'. ע"כ במלות השבת מלך רוב קדושה וגדול האהרה שמתוקף בנשמת האדם ב"ח לפי מדרגתו ובחינת מר"ן. ב"ב נכנעים כחות הרעים והסתלקו מלבבות בני אדם הפסולת שנקרבה ולכן במעט רובם כגולם מעמנו ב"י מחיר בלבנם אור השבת להיות להם רוחב לב למעוטה ושמתה ואין נשפו קלה צליו להיות יודעים ומכירים בתוספת אור הנשפע עליהם. וזה הוא הנקרא נשמה יתירה שהרבה הקדוש ברוך הוא כל כך האור של שבת אשר כח במלואו זו להיות נראה ויכיר בלבבות בני ישראל מחמת שנגרע ונכנע כח הפסולת בד בחי' בריחת הלמסטים וחיות רעות. וע"ד שכתבתי לעיל פסוק לדוד ה' אורי וישעי פי' שהאור צלמנו הוא ישיע שמו שהוא דמיון אור היום שהוא רוח המושפע בעצמו שצדו נסתלק מעמו והוא כח המורע. והישע המלא הוא צ"ח וזהו מאמר הקרא ראו כי ה' נתן לכם השבת. פי' ראו צניתי בשבת ע"ד הפרעו וראו כי טוב ה' וזהו ראו בכרעה שלימה כי ה' נתן לכם השבת. ע"כ הדבר הזה הודיע לבני ישראל שהמה זוכים להיות נהנים מאור הבהיר הלא ביום השבת. אבל כבודי לאחר לא אתן ע"כ זה הענין שהוא לדעת בחינת הנשמה יתירה היא רק בני ובין בני ישראל. ולזה פי' הקרא בני ובין בני ישראל לדעת. שהחיבה לדעת. הוא נדרש לפיו שבחינת לדעת הוא הנשמה יתירה הוא רק בני ובין בני ישראל כאמור. ואך מה שעינינו רואים בחזות ב"י הנפשיים שאינם חפצים בתבונה ועושים שבתותיהם חול ואין היום מהיומים עושה עורם צבה כלל אין זה כ"א עבור שעליו לב המה ורחוקים המה מהשם ותורמו והחושך עליהם יכסה במכסה עורם תחת ועצביות מכהם העב אשר נמנע הזריחה כשמש אחר מלמד לנגוע אל תוך לבנם כלל וכלל ואינם מתעוררים מלבם אפילו במקלות מלות קבלת השבת להיות מהאשערוחת דלתתא מתעורר נגדם האור שלמעלה כמאמר הקרא והתקדשתם והייתם קדושים ואמרו חז"ל (יומא ל"ט ע"א) אדם מקדש ח"ע מלמטה מעט הקב"ה מקדש אותו מלמעלה הרבה. הרי שעכ"פ אריך האדם לקדש ח"ע מעט. והנהו אצירי לב הרחוקים מהלדקה אפילו מעט דמעט לא נמלא ביה. ולכן עת עיניהם מראות ולבם מלהבין אור השבת. ולכן על סוג אפשי ישראלים האלו הזכיר הקב"ה בצוהרה בפני עצמו לוי בקרא ואמר כי אות היא בני ובין בני ישראל כלומר אות שהיא בני ובין בני ישראל עליהם בני ישראל המלוא הזאת. שמתעורר מעשים כבדי שכולו אחס לבוא למדרגה הזאת אשר גורם לבא אל הבחינה זו שעל ידי האשערוחת דלתתא והקבלה שלכם תבואו לדעת בציב הכרה בבחינה הגדולה והאור הטוב אשר אני נוהן לכם ביום השבת:

ע"ד יובן ואמרו לדעת כי אני ה' מקדשכם ע"פ אשר היתה דבריו בהקדמת חלק הראשון ע"פ ולקחת מראשית כל פרי האדמה ובמת כפסא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך זו. כי מטוב נועם מלות שבת הנקרא ראשית כמאמר הזוהר בראשית תמן שבת נוכל לידע ולשער מזה רב גדול הטובה והשמחה העמומה המתקונה לנו לעוה"ב הגדולה בערך ששים פעמים יותר כמאמר רז"ל (ברכות ל"ז ע"ב) שבת ה' מששים בעוה"ב ע"ס. וידוע כי מלת אפי' ה' נאמן לשלם שכר. ולכן מלת לדעת נדרש ג"כ לאחרי שהמלוא זו היא שועלת לכך לשעות גם בזה רעיו לדעת כי אני ה' נאמן לשלם שכר. ולקדש אחכם בקדושה יתירה לעמיד לבא ליום שכולו שבת בששים פעמים ככה. וזהו ג"כ נחת רוח לפני שתרצו ותכירו את גדול הקדושה שרצוני לקדש אחכם וכן יהיה לעמוד. ויותר נראה לומר שחיבת מקדשכם שהוא היבט מקדש. וכ"ס יתרים מורה על מחסר ששים הוא פי' שתדעו ששים פעמים ככה אני רוצה לקדש אחכם:

ולזה רוח הקרא ואמר לשון רבים את שבתותי תשמרו היינו הכרת גדול הקדושה של שבת בעוה"ב וג"כ הזכירו ותשמרו הדבר הזה שהחיו זכורים בו היום שכולו שבת ועגפיו ליבועתי. ותשמרו הוא לשון המהרה כמו ואביו שמר את הדבר וזהו למלוא יחסב ע"ד ומלפנים ליבועה כמאמר רז"ל (שבת ל"א ע"א) ששאלין לאדם אפי' ליבועה והכל פי' הענין שהשמרו את השבת על אופן זה שהיה הכרתך שלימה שתיכיר ותלפנה בה את הישיעה הוא האור הגדול. ובהו צא הספוק הראשון על מטוב:

ועתה נבואה לביאור פסוק השני. ואומר כי הנה חיפך אחר שגילה לנו הקרא שאור השבת נקרא קדושה כמו שמסיים הקרא אני ה' מקדשכם. וכזכור שנאמן אני לקדש אחכם ביתר קדושה. ע"כ צא הקרא השני לעורר לבבות בני ישראל ביתר שאת ועו על שמירת המלוא זו. ואמר ושמרתם את השבת במחשבת ובכוונה זו קודש הוא לכם. ע"ד שכתב הזוהר ב"ב בלק מאמר הינוקא חז"ל שנחא עלאה דלא אחמכר למלאכי עלאי בלחודייהו אלא לישראל ומאן הוא איהו קדושה. ברכה אחמכר לון בלחודייהו כמה דאתמכר לישראל אבל קדושה לא אחמכר לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל. וזהו אמר הקרא (ירמיה ב') קודש ישראל לה' וגו' פי' הדבר של קודש הוא רק ישראל לה' ולא למלאכים בלמוד. ולכן מלות שבת הנקרא קדש עבור שמתוך המקום המחשבה אשר הוא מקום הקודש ונקרא ג"כ קודש. לכן שייך המלוא הלא לישראל. ובהו העיר הקב"ה את לב בני ישראל ואמר להם ראו היבחסם. כי לזה אני מלוא אחכם על מלות שבת

הקדמה

פנה חזק היא רק נכח והיא ללא הכרח צריכה להיות יסודית לעבודת האל. והוא כהנא
 בחלק הראשון (ורג' ס"ה) בנבחי שבת אבר המה לא נ: יצא שבתיו של חול וכתבנו גם ככל הענין ששט
 לומרין בשבת הללו את ה' מן השמים הללוהו כל מלאכיו . כי אהנו מבוררים את מדרגתם להביאם בשבת
 אל פלגן פתקן . וזהו פי' הקדש ושמרתם את השבת . אחת תשמרו את השבת בדיועה ובכוונה זו כי קודם
 הוא יבור שהיה קודם ולין לכס הוא דווקא ולא למלאכי הכתר בלמוד . ולזה בהשקוף הילל קיים ישראל לה'
 כמו שכתבו שדבר של קודם הוא רק לישראל . לזה השמיר הקדש אחר כן רשעים שבוטחה שהם הכתוב
 הנקדחת רשעים כמזכר לעיל הוא ג"כ לישראל ולא למלאכי השבת בלמוד כ"ח בהדיא ג"ל . וזה נמי רמז בקדש
 המזכר לעיל ראו כי ה' נאן לכס השבת פי' ראו הנינו במלכה השבת שפמלתה גדולה ובהא למצות קודם
 שכתבנו על רק לכס נהן למלאכי השבת בלמוד וכו' . והנה גללה שבת לומר טוב מצד על מה שיהיה הקדש
 שבו איש תחתיו מאחר דהקדש מדבר במעלה קדושת השבת . והנה ידוע שהמלאכים אומרים קדוש נישבטי
 ולא בעמידה עבור ידאחס וגודל פחדם עליהם שאין בהם כח לעמוד . והנה חף בזהם שיהיה זוכים לומר
 קדוש בעמידה אך גודל מעלת הקדושת שבת אשר כל כך קדושה מרובה עד בראוי גם יכס להיות מקדש
 לומר בשבתם בדרך קדושת ישיבה . ח"ש הקדש מאחר שמתח ר"ב הקדושה נתיי לכס השבת . ראו שיהיה
 ידאחי על פניכם יראה כמו עד שירצנה לכס בדרך ישיבה מנידל היראה והפחד וזה שבו איש תחתיו שהגדל
 ייראה והישיבה מקדושתו עד שהיה עבודתכם בנתינת ישיבה . וזה רמז הקדש לא קמו איש תחתיו ולכל
 בני ישראל היה אור שבוטחה . שהיה ידוע שיהיה קיימו את השבת עודם במצרים ובכן אמר הקדש ישיבך
 המצרים שיתקן עליהם החובך עד ש"ח קמו איש תחתיו . ואמר הקדש לכל בני ישראל הגיע הליהם ככה
 שמתחת גודל האור והשחר שקבלו עליהם בקדושת שבת עד שקיימו שבו איש תחתיו . ולא היה ח"ו מלד ההסך
 כ"ח מלד גודל האור שהופיע עליהם יסבו כל איש תחתיו וזה וכל בני ישראל היה אור שבוטחה פי' נישבטיהם .
 ומתחת זה יסבו ולא במצרים הרעים האלה פע"י החובך יסבו כ"ח תחתיו :

ואמר שבינה הקדש את הניצוק השומר שבת לשבת שזכה לנכס גדול בזה וגם להכניס את עצמו בדרך עם
 קדוש . כי לזה נקראים בני ישראל עם קדוש כי כל דבר הנמשך ממקום קדוש אליהם הגיע ובהם
 מקדש שבו יתברך . כי יונה את הרשעים לנגחי בדברים האלו . ולכן מהחלל את השבת הכריז הם ונכחו
 עלקבל גודל האור והקדושה העליונה וגם מפרים ומגדיל עצמו מן קהל ישראל הנקראים בני קדוש . פי"ב שגשבו
 חמור . ולזה אמר הכתוב מחללים מות יומת כי כל העושה בה מנהגה גרם לנפשו רעות . האתח ונכרתה
 כששם יהיה שגשבו נכרתה מן האור הנבחר והקדושה . וגם מקרב עושה שפטים ומשפיל ח"ש מלהכניס את
 עצמו בגדר מחללים עם קדוש . ולזה דקדק הכתוב וכתב בזה יומת כי המיטה החמורה שבמיתות ספק הרי"ב"ש
 (בהלכות כושרין פי' י"ד הלכה ד') שסקריה חמורה מדיפה והמהלל את השבת גידון שבקליה היא החמורה
 שבמיתות . והכל נעשה ה"ל כי הנה פעם הארבע ימות ב"ד החמורות זו מזה הוא משפט לפי גודל חמור
 כן גודל עושו לזה נחלל שיהיה פי' כי לפי הפסג שפגם ב"ד חמורה עומות חז"ע והנחת
 מן החמור עושה היתה שפגם בו דהיינו דרך הפל הנכנס בהיכל האלך וכל היכל לפנים מהיכל המדבה יומת
 חמור ונחז מגודל האזורים והבזורים הנאים ומגידל מיני נשיות מיני כלי זמר הנשבע בכל היכל והיכל ביומם
 ויומם מחבירו . ודעת האדם הזה מהחלד ומתקרב בגודל החמור הזה עד בהתחבר מהשבתו מאוד מעלתו עד
 עצמו מרגיש חף את נופך ח"ש באל' מלכדיו בזהה דבר בקין או כשילין מממור . כך מגודל החמור והכסופין
 על ארון התיבות אינו מרגיש בזהם לבר וכן בכל מה שהחמור יומת מהחמור החמור שבער הנס שהיה
 יומת גדול . והנה מלך מלכי המלכים הקב"ה השוקל והסופר ומתקן קלנה לכל דבר . קלוב אלו כל החמור של
 כל עולם ועולם דרך מל החמור של כולם חליות גדול כל כך רד ששפחת מהמתקבל והיטפס בה העולם חף
 לער גדול כשקילה . לכן המוגם בזה העולם ומלכד מנשבו נשמות ומתקן הקדיש גידל החמור הלו אשר גדול כל
 כך ששפחת חמור הגער הלוה לכן עיקרו בזה הער היינו שקילה . וכן הוא דרך של כל הד' מי . וזו ב"ד כל ה' וז' נד
 עולם ח' מפי"ב וע"כ הניח הקדש בזה שפגמו גדול כ"ל להיות נשבו במיתה החמורה שבמיתות וזה שפגמו
 מזה יומת היינו מיתה החמורה שבמיתות וע"כ הכפיל הכריז בעצם כי כל העושה מאחר שפגם שבתי פגמים
 כ"ל ששכרית את נפשו מן גודל הקדש והאור וגם שהגדיל ח"ש מקרב עושה לכן ראוי לעשם בשבת יומת .
 ונזכר בה פסוק הכי על כהן :

ובנרא אל ביאר פסוק הלאינו . שש ימים יע"ה מלאכה וגו' עד כיום השבת מות יומת . הכתוב הזה כח
 מתארן כי ב' ויקבל נכחו בפסוק הזה הדברים אשר לוי ה' לעשות איחס שש ימים ת"ש נלחם
 וכו' . והנה משמעות ה"בן דקדש מורה עליו הקדוש ברוך הוא מורה לעבוד דיקה מלאכה בניו החול וזוהו
 פאור ושד יפלא אימרו אשר לוי ה' לעשות איחס שלא לעשות ה"ה לומר כיון שהאוי הוא על בני . שבת
 מה היה לאוי לעשות . שלא לעשות הלאו . ומיני מזה ח"ה בתי"ב (דעות שביטוי פ"ה) ו א חלקו ואומר
 אבר בלחם כן הוא שבה ידוע שיה"ש מלאכות בחדשו בשבת ובהורו בניו החול המה כנגד ל"ס קליות בהקלל
 זה האלך הלו בשבת אדם הראשון . וזה נחברז בכל מקום דע שבי"ב . ובהם לוי"ב בני ישראל עד שחזקין
 השלם לעבוד עבודה האלך ועבודה מלך בצורה ל"ס מלאכות . שבו פע"י יגיעתם והכרז יחזקן כל נשלות
 בקד' בם שכלו ונחטו בו . וכדבר הזה הוא עומו מאוד פגם אין לעשות על ההגה כ"ח קדש . והכלל

הקדמה

ובזה אנשי הפעולה ואנשי המעשה שהם בחי' ידים מתקנים הכל ע"י מעשיה' ומלאכתם ואנשי המיזל הנקראי אנשי הפה שב"ש ישראל הנמשלים לפה שבנוף מתקנים בהכל פיהם ע"י חורה ותפלה. כי כללות ישראל נמשלו לנוף א' שלם ולכן רמז ג"כ הקרא בליחצות לשונו ואמר אלה הדברים שאמרז"ל (בשבת ע' ע"א) אלה הדברים אלו ל"ט מלאכות ע"כ כתב הקרא אלה הדברים מה שזיה ה' שיתעסקו בהם הוא לעשות אותם ולתקנם כי לעשות פירושו לתקן ע"ד וכן הכקר אשר עשה ולכן ששת ימי' תעשה מלאכי' ראוי לאנשי המעשה לעשות מלאכת'. והנה בבחינה זו אם היו עם בני ישראל משמין את לבם לעשות לשם מצוה לשם פירושם ביותם שהוא ג"כ נחשב למצוה כמבואר (בש"ע א"ח סימן רמ"ח סעיף ד' וס' תקל"א סעיף ד') אפשר שכבר היה נחבדר כדי לצורך להחבדר ע"י העשיות המלאכה והנאולה היתה בזה כי זה הוא העיקר הזה הקצוב להנאולה עד אשר יאספו כל הדברים פי' כל מי שנעדר ונפל מהקדושה ונתערב בהרע ישעלה ויהאסף אל הקדושה אך עושה"ר נשכח מלכבוד בני ישראל כל אלה הדברים בעשיות מלאכתם ואין עשיותם כ"א לצורך עמלם ולמלא את תחומם נפשם ויגיע לריק כ"א לכנות להם בתים טובים ליכב בהם ולעשות בנדום נאים להתנאות בהם ותכשיטי נשים לתת עיניהם בהן ולכן עד עתה יגלו בראש גולים. לכן אמר המדרש על חנוך שהיה חופר מעלים שעל כל תפירה ותפירה היה מחדש שמו של הקב"ה. פי' שכיון בתפירתו להיות הניצוץ קדושה עליוס ומחבריו קדושה אל קדושה וזה נקרא יחוד שמו. ונראה לומר שגוף דקדק המדרש בלשונו וכתב תפירה ותפירה מחמת ששתי תפירות המה מלאכה שלימה כמאמר רז"ל התופר שתי תפירות לכן בכל שתי תפירות שנגמר מלאכתו כוונתו היה לברר הניצוץ הקדוש בטורח המלאכה ולהתייחד הקדושה יחד. והוה ששת ימים תעשה מלאכה שבצנן הוה עשיות המלאכה למצוה ולעסק התורה ויאחד א"ח תרמי בנשפך מאחר שמאיתו שז"ה הקב"ה עליו על עשיות המלאכה ורזונו בכך לתקנת העולמות ע"ד בחינת אשר ברא אלהים לעשות שהכל צריך תיקון אפשר לומר מה שזיה הקב"ה שלא לעשות מלאכה ביום השבת הוא ע"ד המשל כמלך שביום שמחתו מותר לכל עושי המלאכה להיות בעלון ממלאכתו. ולא יצטרכו להתייגע במלאכתן רק שיהא להם היום הזה לבעלה ממלאכתן ככדי שיקבלו נחת מיום שמחת המלך. אבל מי שיעשה מנפשו איזה מלאכה אין בזה אשמה כי יאחר שהבירה בידו לעשות מלאכה הואיל שרצון המלך להתבטל ממלאכתו הוא רק לתקנתו ואי אפשר בתקנתו מה שנתן המלך לסיבתי. והנה באמת כך היה ראוי להיות אך לא כן עם בני ישראל שהמה נמשלים לבני היכלא דמלכא אשר ביום שמחתו כבודו ולעמחו הוא מה שבני היכלא מתאספים יחד וישבו לפניו והוא בציגים וברוב עם הדרת מלך. וכל אחד ואחד ירבה שמחתו ויכבד את המלך לתת לו יקר וגדולה ועטרת מלכות מהאבה רבה ועוה והוה כבודו. לכן המונע א"ע מזה ואינו בא אל שולחן המלך לעשות לו היקר הזה מראה בעלמו שאין כבוד המלך ושמחתו עליו באהבה רבה. ומטוב אדוניו לא טוב לו. לכן מהראוי להיות ענוס יענם בן היכל המלך הזה כפי אשר יושם עליו אשר מנע את עלמו מלהיות נמנה בין מכבדי המלך ומעושי תענוג וי"ד למלך. והנה הארכתו בזה בפנים מהספר (הח"ר סג) ולכן מסיים הכתוב בפרשת ויקהל בפסוק ששת ימים תעשה מלאכה פירוש א"ע"פ שעשיות מלאכה הוא על פי צווי שלי לא תעלה על דעתך שנתבטח נחתי לך את השבת. ואסוכל לומר אי אפשר בתקנתו לכן אמר הקרא אל כן הוא וביום השביעי יהיה לכם דילקא כוונתו בעלם שילם שיהי השבת עבור הקדוש שיהי לישראל כמבואר לעיל. ואחם המיוחדים לעיל לבני היכלא אחם צריכים להיות עושים לו יום חדוה ויום תענוג ותרבו שמחתו והוה שבת שבחן לה' לכבודו בראתו יארתו אף עשיתו. ומאחר שמדבר בתענוג וקודש בשבת בשביל כבוד ה' לכן קרא אותו שבת שבתון השבת המוכרח שבשבתות אשר לה' הוא : ובה נחזור אל הפסוק שבפרשת כי תשא ששת ימים יעשה מלאכה פירוש אף שמצותי שבששת ימים יעשה מלאכה כמבואר לעיל לא חסיק אדעתך שלא תענם על תקנתך אם תעשה מלאכה אינו כן עבור שהיום השביעי נקרא שבת שבחון מעטם שהוא קודש לה' ואינו צריך לכבודכם. בדרך שאמרתו להשוות פליגתת חז"ל (מ"ד בראשית ט' כ"ו) ויברך את יוסף ויאמר אלהים אשר ההלכו אבותי לפניו. רבי זכריה ואמרי לה בשם ר' יוחנן ורוב לקים רבי יוחנן אמר לרועה שהוא עומד ומביט כאלו ריש לקים אמר לנשיא המלך והזקנים לפניו. על דעתיה דר' יוחנן אנו צריכין לכבודו. על דעתיה דריש לקים הוא צריך לכבודו ומר אמר חדא ומר אמר חדא אלו ואלו דברי אלהים חיים כי בימי החול הוא הרועה שלנו ואנחנו האלף ואין הוא צריך לכבודו כלל כדברי רבי יוחנן. אבל ביום השבת הוא אחיקורי דמתיקורי בנו להיות יושבים לפניו כזקנים לפני הנשיא. וברוב עם הדרת מלך כדברי ריש לקים. ע"כ המונע את עלמו מזה ויאל לחזן ויבא הביתה לעשות מלאכתו ע"כ כל העושה מלאכה ביום השבת אשר הוא זמן האסיפה לכל בני היכלא ומונע את הענוג ומכבוד המלך עונשו נגדו מות יומת במיתה החמורה כמבאר לעיל. כדוגמת אשר החליף והמיר כבוד המלך ותענוגיו. ובזה בא על כיון פסוק השלישי :

גבא לביאור פסוק הרביעי ושמו. כי הנה בפסוקים האלו עד כאן דיבר הכתוב במעלת השבת שהוא קודש ובמעלת ישראל אשר עליהם נכתב בפסוק ושמרתם כי קודש הוא. והנה תיבת הוא האמור בפסוק זה כי קודש הוא חזר הכתוב ופירש מעלתו מה הוא הרמז של הוא הנכתב בפסוק ראשון להורות על מה שכתבו היודעי חן. והובא בפנים (בחה"ר שורם הראשון) ששבת הוא קדוש מעלמו בלא שום סיוע ונדרש מתוכן קודש הוא ששעם מעלמו הוא קדוש ושם הכרתי כגון זה ולא הכרתי כאן אלא לפרש. ומאחר שמלאנו בקודש המעלה זו ששבת את קדוש מעלמו ומיילא לכן אף המקיים את השבת שלא על פי צווי קונו ע"ד כמו שקיימו

הקדמה

ישראל במנינים שמבואר במדרש (שמות פרשה א') שמשנה בחר להם יום א' נמנחה ע"פ עלתו לפרעה סיין שם. והנה מלאנו שעל ידי זה זכו ישראל ליתן להם השבת כמו שכתבנו (במס' שורש החמישי ע"פ ג') על מאמר מהנה טובה יש לי בבית בני שאמר הקדוש ברוך הוא שאני קבלתי מישראל מתנה קודם שנתתי להם ובטבור זכות זה אני רוצה ליתן להם. והם לא היה שבת בעמלנו קודם כ"א כמו שהשיב רבי עקיבא לטורנוסרופוס הובא (במדרש בראשית) שהשיב לו מה גבר בנזכרין עד ש'לה המלך לבדו. אם כן לפי זה קודם שבהר בו המלך ח'ן הפרש בין גבר לגוברין והורח חמינה שם שבת אם קודם אדם אותה קודם נתינתה ח'ן בזה לו זכות. ואמנם שרבי עקיבא דחשו לזה רק בקנה וכדברי המשורר בזמירות שבת שמציינו הגהר שיוכיח בו המנוח הוא רק השיב למין אשר הוא חלל באמת הוא כדת תורתנו הקדושה שעמלנו הוא קדוש. וכמו שכתוב בשערי ג"ע שמים השביעי יבא האור אל הטהירו וכן מתרבה השפע אל האילנות. ומשם יורד האור דרך המשכה לכל העולמות ולכן יום השביעי הוא קדוש מעמלנו בלי שום סיוע מהתחתונים. וע"כ זכו בני ישראל בהם במהרה את השבת חף קודם שניתן להם והיו שמשבת הכתוב ואמר ושמרו בני ישראל את השבת חף קודם שניתן להם ועלה גידם לזכות בזה לעשות את השבת לדורותיהם ליתן להם השבת לדורות עולם. ומפרש הקרא הטעם כי ברית עולם כי הברית שבת מעולם הוא חף קודם הנתינה מאחר שהיא מעמלנו הקדוש ע"פ משנה ישולח הכורח יתברך מעת בריאת עולם. וגם יאמר שברית עולם הוא דרש לאחריו על פסוק ביני וביני בני ישראל ופירוש ברית עולם הוא על יום השבת על יום שכולו שבת שמרו רז"ל עתידין ישראל להיות משולחן דומין ממלכתי השבת והשבת מעיד על זה הטהירו וכן שמשעם זה עולם של מלאכה מרובה שישלח דומין בשבת כיושבין לפני המלך והיו ברית עולם הברית הזה חף לעתיד ביני וביני בני ישראל הנה היא לעולם להורות שאין הפסק המלאכה ביני וביני בני ישראל וכדברי הש"ס ז"ל שפרשם דברי חז"ל מה לילוד אשה בינינו פירוש כשעשה הקדוש ברוך הוא ורמס קרנס של ישראל להיות מדרגתם למעלה ממלאכי השרת ולכן אמרו מה לילוד אשה בינינו להיות מפסיק בין מוחלמנו למחלמ הקדוש ולזה אמר הקרא ששבת היא ברית אוח לעולם שאין ביני וביני בני ישראל שום הפסק כי מלות השבת הוא ממונע בינינו שהוא קודם לה' וקודם להם ולזה רמזו רז"ל אלמלא שמרו ישראל בתי שבתות שישמרו אל השמי מדרגות הללו שבת לכס את שיבת הקדושה והן לידע שקודם לה' הוא ולא יתקדמו בכל יום השבת מחשבתם מה' רק קיימו ובשמו נגיל כל היום מיד הן נבאליס ובלא אל חכלות בריאת העולם. וחזור אל הקודם הברית של שבת ברית הוא מעולם מעת הבריאה מטעם שבת וחזור האור אל הטהירו. והיו הכל מטעם שכל מפרשי התורה מפרשים שלא נברא העולם לעמוד רק על ששת ימים אך שברכת שבת שכל שבת ושבת מהדש הבריאה על ידי החזרת הטהירו והמשכת האורה הכל' ולזה ברכו וקדשו את יום השבת ומייה כל שיהא יומין מתברכין וקדושתו גדול עד למאוד. לכן סיוס הפסוק הלז חוזר אל כל הפרשה כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת ואחר כך וי אצדה נפש. שראוי להיות נאכד ונפסד נפשות העולם הזה. אך שברכות וקדושת השבת מחזרת העברה ליושנה ומתברך העולם וישאר הכל בקיום. ובזה מתורבים היטב כל הדקדוקים שדקדקו וגם שאר הדקדוקים שהיה לנו בזה הפרשה (שבת לאל יתברך ויתקומם וזכו לעד) והדקדוק הכפל של דבר ולאמר כי מאחר שזריך לזה הבנת הלב שכל אדם יבין בדעתו ושללו וישכיל על דרך השם להיות נאפע אליו רוח הקודש של שבת ולידע פעולתה ולירח ממנוט השבת בבחי' ירא שבת. אחר שייסם אל לבו שהיום הזה קדוש הוא לה' שהוא הפן ביום הזה קדושה ובקורבה עמו בני ישראל אליו. ובזה נמי מופרש השבת שאנו משבחין בשבת לבני ישראל עם קרובו מהשבת של חול. שבשבת השבת ש"א שעתה בלחות עת ורגע חפן ומשקוק בקורבה ישראל שיהיו סביב לשולחנו ע"ד משל הכל' וגם בחינות כללות של שבתי הללויה חף שגם בשבתי דחול מורים על הימוד. דהיינו הלל הוא דקדוש ברוך הוא שיהא ה"א התרונה ויה"ו שבו מורה על שם שלשה אותיות ועל ראשונות אבל שבת הללויה שאנו אומרים בשבת מורים על ימוד העולמות ביותר דהיינו שמורה בזה שיה"ו מתייחדים ומאירים בזה ועל ידי האדרס הו"ה גם כן מתייחדים יחד ועל ידי זה נמתקים כל הדינים של האלהים אשר הוא בגימטריא הללויה. ומאחר שהחוב על המשכיל להשכיל בכל אלה לכן החזיר התורה כפול בדיבור ולאמר שכל דבר החלוי בהבנה בלא הידוע בלשון לאמר כי לאמר הוא משמעות להבין כי התיורה הוא בלל. ומאחר שחנני השם לתת לבי ודעתי לתקוד במנוח זו ביותר ויותר אמרתי לא אמנע את עלמי מלבא ולהסדיר לפני אחיי בית ישראל הסדר סיודי התהנוט של קדושת שבת. עוד בזה החלק השני בדרך עולם ויורד דרך מדותיו הקדושים. ובזכות זה דקדוש ברוך הוא ישפיע ויריק וישפוך על כל העולמות הקדושים בכלל ובפרט על כנסת ישראל וביניהן עם ישראל רוב ברכה וחיים ואור ה' וקדושתו. ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. וכל העולמות עליוני' ותחתונים ועם קרובו ישראל תאחדו ויתקרבו אל ה' וישמחו בו כל חסויו והוא ישמח בהם. ויתקיים יחי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. בעגלות ובזנות קריב. אמן אמן אמן סלה סלה סלה נלח ועד :

אלה דברי זעירא רבן חכריא. סתאוו ומשתוקק ומובן לשרת בקודש בעור האל. הקטן חיים במוהר"ש זלה"ה חונה במאהלוב ובמשאן וטוב :